

Claus i reptes de la transició al Txad (1) Canvi climàtic, inestabilitat i conflicte

êc̃p̃ escola de
cultura de pau

Josep Maria Royo Aspa

Investigador de l'Escola de Cultura de Pau de la UAB

Nº19 / Novembre 2022

Apunts ECP de
Conflictes i Pau

Resum

Sovint classificat com un dels països més vulnerables del món al canvi climàtic, el Txad enfronta un ampli, complex i interrelacionat ventall de reptes i elements de fragilitat i inestabilitat en les darreres dècades. Aquest clima d'inestabilitat es va agreujar amb la mort del president Idriss Déby l'abril del 2021 i el subsegüent cop d'Estat militar, cosa que va situar el país a punt de l'abisme. Un consell militar va instal·lar Mahamat Idriss Déby, va suspendre la constitució i la va reemplaçar amb una carta de transició i la promesa d'eleccions lliures al cap de 18 mesos, després de la celebració d'un diàleg nacional. El diàleg, programat per al febrer del 2022, es va posposar a l'agost del 2022 per permetre que els grups armats reunits a Qatar des del març amb el Consell Militar de Transició poguessin participar després d'assolir un acord de pau, encara que alguns dels principals grups, com el FACT, van boicotejar l'acord. L'oposició i la societat civil, cada cop més silenciada i reprimida, segueix exigint una transició liderada per civils i eleccions creïbles.

Introducció

Sovint classificat com un dels països més vulnerables del món al canvi climàtic, el Txad enfronta un ampli, complex i interrelacionat ventall de reptes i elements de fragilitat i inestabilitat des de fa dècades. El país ha

viscut sotmès a un clima de guerra civil durant gairebé tot el període posterior a la independència. Hi ha una immensa diversitat ètnica dins del país, i aquestes divisions han estat exacerbades per una tradició de faccionalisme. Històricament, hi ha hagut un clima d'animositat entre el nord majoritàriament musulmà i el sud més cristià i animista.¹ Aquesta animositat es va veure reforçada encara més per una administració colonial francesa negligent i fins i tot si el conflicte actual ha evolucionat per superar la dicotomia nord-sud simplificada, continua sent el nucli del conflicte i encara es pot instrumentalitzar políticament. Els successius governs des del 1966 s'han vist confrontats per una miríada de grups armats que pretenien accedir al poder. Líbia i França històricament han estat presents en els assumptes interns txadians, donant suport, respectivament, a insurgències i governs. El govern autoritari de Hissène Habré (originari del nord del país) va ser reemplaçat mitjançant un cop d'Estat el 1990 perpetrat per un altre insurgent del nord del país, Idriss Déby, que ha governat des d'aleshores en un clima d'inestabilitat, repressió i violència. Déby va patir un intent frustrat de cop d'Estat el 2004 i va dur a terme una reforma de la Constitució el 2005 boicotejada per l'oposició que li va permetre convertir-se en un dels líders més longeus al poder (1990-2021), però que va ser el germen d'una insurgència composta per diversos grups i militars desafectes al règim. A això s'hi afegeix l'antagonisme entre tribus àrabs i poblacions negres a la zona fronterera entre el Sudan i el Txad, vinculat a greuges locals, competència pels recursos i l'extensió de la guerra que ha patit la veïna regió sudanesa de Darfur des del 2003. Finalment, cal destacar les recents intervencions militars al nord

1. Upsala Conflict Data Program (2022) [Chad](#), *Department of Peace and Conflict Research*, consultado el 10 d'octubre.

contra grups amb base a Líbia (entre els quals es troba el Front per al Canvi i la Concòrdia al Txad, FACT) i contra la mineria il·legal, i contra Boko Haram a la regió del Llac Txad.

Durant dècades, els països de la conca del Llac Txad han bregat amb diverses formes d'inseguretat, inclosos el bandolerisme, el segrest, el robatori a les carreteres i el robatori de bestiar, entre altres desafiaments, agreujats durant l'última dècada per Boko Haram.² El 2011 es van incrementar greument les activitats insurgents de la secta islamista Boko Haram (BH) al nord de Nigèria, principalment als estats de Borno, Yobe i Adamawa. L'any 2015 el conflicte es va ampliar a la regió del Llac Txad, afectant també territoris fronterers dels països veïns amb la regió nigeriana: les regions d'Extrême Nord i Nord al Camerun, Diffa al Níger i les províncies de Lac i de Hadjer-Lamis al Txad. Des de mitjan 2016 Nigèria, Níger, Txad i Camerun han desenvolupat una estratègia regional de pressió militar sobre BH a través de la implementació d'una força militar conjunta regional (MNJTF), cosa que ha posat de manifest la resiliència del grup i també la falta de voluntat de les autoritats polítiques i militars nigerianes per fer front a la situació, a més de les deficiències de les Forces Armades nigerianes, amb greus problemes de corrupció interns.

Mort d'Idriss Déby i cop d'Estat

A aquest panorama d'inestabilitat s'hi va sumar la mort del president Idriss Déby l'abril del 2021 i el subsegüent cop d'Estat militar, cosa que semblava situar el país a la vora de l'abisme.³ La seva mort es va produir al camp de batalla, l'endemà que els resultats oficials anunciessin el seu sisè mandat presidencial, enmig d'una ofensiva rebel del grup Front per al Canvi i la Concòrdia al Txad (FACT) al centre i nord del país. Una junta militar de generals propers al president va situar el seu fill, el general Mahamat Idriss Déby, de 38 anys, al capdavant del país, de manera inconstitucional, i el va nomenar nou president del Consell Militar de Transició (CMT). El cap del parlament hauria d'haver estat elevat al càrrec en substitució d'Idriss Déby. El cop d'Estat no va ser sotmès a condemnes ni sancions per part de la comunitat internacional.

Amb freqüència classificat com un dels països més vulnerables del món al canvi climàtic, el Txad enfronta un ampli, complex i interrelacionat ventall de reptes i elements de fragilitat i inestabilitat en les darreres dècades

Figura 1. Països i territoris afectats pel conflicte a la regió del Llac Txad

Font: UNDP, 2022

Una plèiade d'Estats, liderats per França així com la UA⁴ i l'ONU, van lamentar la seva mort i van recordar que era un dels pilars en la construcció de l'arquitectura de la pau i la seguretat al continent i especialment al Sahel i un aliàt clau en els seus esforços en la lluita contra el terrorisme,⁵ obviat que el seu successor va assolir el càrrec suplantant el Govern vigent i violant el procediment de successió establert per la Constitució, cosa que va suposar un cop d'Estat. El CMT va anunciar que governaria el Txad per un període de divuit mesos durant el qual organitzaria un diàleg nacional inclussiu abans de lliurar les regnes del poder a un govern civil. La decisió del Consell de Pau i Seguretat de la UA de no condemnar el cop, suspendre el Txad de la UA o imposar sancions individuals, i al seu lloc recolzar el pla de 18 mesos del CMT per restaurar l'ordre constitucional, era contrària als seus valors i principis emanats de la declaració de Lomé de 2000, i contradeïa totes les decisions prèvies establertes en situacions similars, cosa que va establir un precedent de greus conseqüències i va obrir la porta a acusacions de doble raser en situacions similars posteriors en altres contextos del continent africà.⁶

2. UNDP (2022) *Conflict Analysis in the Lake Chad Basin 2020-2021*, 4 d'agost.

3. VVAA (2021) *Chad: The end of an era, The Africa Report*, Dossier In Depth, abril.

4. African Union (2021) *Statement on the passing away of H.E. Idriss Déby, President of The Republic of Chad*, 20 d'abril.

5. United Nations (2021) *Secretary-General Deeply Saddened by Death of Chad President Idriss Déby Itno, Calling Him Key Partner in Efforts to Counter Terrorism*, SG/SM/20691, 20 d'abril.

6. Iván Navarro (2022) *Golpes de Estado en África: déjà vu*, blog *Africaye*, 19 d'abril.

Primers passos del CMT

A finals d'abril del 2021 el CMT va formar un gabinet civil, per la qual cosa aparentment van renunciar a part del seu poder mentre incloïen polítics clau de l'oposició, segons van destacar algunes anàlisis benevolents.⁷ A principis de maig, l'Exèrcit havia fet retrocedir els insurgents del FACT a Líbia. Tot i que en un primer moment es va produir una onada de repressió de l'oposició política i social com a conseqüència de les mobilitzacions i els actes en contra del cop d'Estat i del CMT, posteriorment les autoritats de transició van dur a terme una limitada obertura de l'espai polític i van donar passos per establir les bases del promès diàleg nacional, que podria significar un abans i un després a la història del país.

En aquest sentit, diferents veus del món polític i social del país van fer crides que les autoritats de transició i el CMT complissin el seu compromís i promoguessin el diàleg nacional. El CMT va revocar una prohibició de dècades de marxades de protesta, va permetre que el popular moviment d'oposició Transformateurs es convertís en un partit polític i es van comprometre a redactar una amnistia per als rebels exiliats o empresonats. En els mesos següents les autoritats de transició van dur a terme passos per celebrar el diàleg nacional. Al juliol de 2021 es va establir el Comitè Organitzador per al Diàleg Nacional Inclusiu (CODNI). Tot i això, els desacords al voltant dels integrants del CODNI, la inclusivitat del diàleg nacional, la ingerència del CMT, la participació de les diferents insurgències o l'agenda de temes del mateix diàleg, entre altres qüestions, van endarrerir la seva celebració, ja prevista per a 2022. L'agost del 2021 Mahamat Déby va fer una crida als diferents grups armats (FACT, UFR, CCMSR) a unir-se al procés de diàleg. El novembre d'aquell mateix any va anunciar una amnistia general a l'oposició armada i política per facilitar la seva participació en el diàleg nacional, fet que va propiciar que al desembre diverses figures oposidores civils i armades anunciessin la seva voluntat de participar en el diàleg nacional. Diverses figures clau van acordar participar en el procés, i es van produir reunions entre representants de la insurgència i el Govern txadià a Egipte i França. El 31 de desembre Déby va promulgar lleis d'amnistia que abastaven més de 300 opositors i rebels.

A aquest panorama d'inestabilitat s'hi va sumar la mort del president Idriss Déby l'abril del 2021 i el subsegüent cop d'Estat militar, cosa que semblava situar el país a la vora de l'abisme

No obstant això, hi ha diversos reptes en la transició del país i qüestions estructurals que han dificultat aquesta etapa. L'absència de democràcia real i el feble estat de dret, la repressió de l'oposició política i social i la negociació amb els actors politicomilitars que faciliti la seva participació en el diàleg nacional iniciat finalment el 20 d'agost del 2022 segueixen sent els principals reptes per posar fi a dècades de violència. També hi ha elements estructurals, com són els conflictes intercomunitaris i per les disputes al voltant de la propietat i usos de la terra, agreujades pel canvi climàtic, que assolen el país i que s'han multiplicat els darrers anys i que

podrien ser instrumentalitzats políticament. A això s'hi afegeix la crisi econòmica que ha afectat el país els últims anys, agreujada per l'impacte de la guerra a Ucraïna i que ha contribuït a empitjorar la greu situació humanitària de milions de persones.

Continuïtat i canvi en la transició txadiana

En aquest sentit, ha persistit un clima de desconfiança entre els diferents sectors de l'oposició i de la societat civil cap a les autoritats de la transició, el CMT i la família Déby com a conseqüència del nepotisme, abusos sistemàtics dels drets humans, persecució de l'oposició política i social als més de 30 anys al poder de la família Déby. Aquesta situació es va veure agreujada per la instrumentalització política de la situació d'excepcionalitat derivada de les restriccions per limitar l'expansió de la pandèmia de la COVID-19, i que es va posar de manifest durant les eleccions presidencials de l'abril del 2021, guanyades per Idriss Déby. Tot i que es va produir una certa obertura de l'espai polític després de la mort de Déby, aquest clima d'autoritarisme i repressió de l'oposició política i social està molt arrelat en la cultura política d'aquest país.

La política txadiana ha patit des de la mort d'Idriss Déby canvis profunds en què els diferents actors encara s'estan posicionant, especialment l'exgovernant Moviment Patriòtic de Salvació (MPS), la família Déby i l'oposició política. Segons diverses anàlisis,⁸ la junta podria estar tractant de prendre el control del partit al poder durant

Txad s'ha vist afectat per dècades de nepotisme, abusos sistemàtics dels drets humans i persecució de l'oposició política i social, fet que dificulta la posada en marxa de canvis estructurals

7. AFP en France24 (2021), [Chad's new junta names transition government](#), 2 de maig.

tres dècades, i alhora satisfer el nucli dur del partit. El juny del 2021 es va convocar un congrés extraordinari per escollir el nou secretari general del partit (l'anterior, Mahamat Zene Bada, va fugir a França quan la junta el va pressionar perquè organitzés un congrés general extraordinari per nomenar un nou lideratge), assumint el càrrec l'expresident de l'Assemblea Nacional, Haroun Kabadi, que havia estat criticat a l'abril per no assumir –argumentant motius de salut– per mandat constitucional la presidència de la transició a la mort d'Idriss Déby, cedint el pas al fill, Mahamat Déby, cosa que simbolitzava la perpetuació de la família Déby. L'octubre del 2021, el mateix Kabadi va ser nomenat nou president del Consell Nacional de Transició del Txad, un parlament interí nomenat per un comitè designat pel CMT, cosa que posa de manifest el restabliment de l'estatus quo previ a la mort d'Idriss Déby, ara sota el control del seu fill. Tot i això, diferents fonts també van evidenciar les tensions al si de la família Déby al voltant del procés de transició, com es va evidenciar el desembre de 2021 amb els tirotejos que van involucrar familiars d'Hinda Déby, la vídua d'Idriss Déby, i els tentacles dels quals continuen controlant el país.⁹ Paral·lelament, l'oposició està dividida, ja que alguns dels seus líders, que formaven part de Wakit Tama, la principal plataforma opositora que agrupa múltiples sectors de la societat civil, oposició política i organitzacions juvenils, van abandonar aquest espai, en particular, exlíders històrics de l'oposició com Saleh Kebzabo (nomenat vicepresident del CODNI) o Mahamat Alhabo (ministre de Justícia). Aquesta plataforma s'hauria afeblit com a conseqüència de la cooptació d'alguns dels seus líders. Altres qüestionen la legitimitat de la junta. A finals de desembre del 2021 Wakit Tama hauria anunciat la seva disposició a reunir-se amb Mahamat Déby a petició seva per discutir al voltant de la transició i el procés de diàleg. Les figures de l'oposició, els grups armats i els representants de la societat civil havien fet una crida a la celebració d'un diàleg nacional durant dècades, amb l'esperança que aquest pugui establir les bases per a les reformes de l'Estat. Els participants pretenien incloure una àmplia gamma de temes. La plataforma Wakit Tama sempre havia vist el diàleg com una oportunitat per compensar anys d'exclusió del Govern i exigeix restablir l'equilibri de poder a les institucions estatals, reduir el paper polític de les Forces Armades i introduir controls i equilibris al Govern.

La UA va acordar donar suport a la transició amb la condició que les autoritats celebrin eleccions presidencials en un termini de divuit mesos, que hauria de culminar l'octubre del 2022, i prohibissin que els membres del consell militar es presentin a aquestes urnes, exigint que la junta modifiqui la carta de transició per incloure clàusules a aquest efecte. Al desembre de 2021, la Conferència de Bisbes del Txad es va pronunciar en la mateixa línia, qüestionant la junta militar per retenir plens poders durant la transició. No obstant això, la junta no va esmenar la carta de transició com va prometre, i va assenyalar que la revisió de la carta s'hauria de discutir durant el diàleg nacional. Però l'oposició tem que la transició pateixi retards o que la junta simplement faci que Mahamat Déby ocupi el lloc del seu pare de manera permanent.¹⁰ D'altra banda, encara que els diferents moviments insurgents han manifestat la seva voluntat de participar en el procés i les autoritats de transició han manifestat la seva voluntat que aquests puguin participar, la qüestió del desarmament dels grups ha estat un escull present durant tot el procés de diàleg entre el Govern i els moviments politicomilitars.

El DPI s'havia d'iniciar el febrer del 2022, però es va posposar per facilitar la participació de la insurgència txadiana al diàleg. Des del març del 2022 més de 40 grups armats txadians han estat negociant amb el CMT a Qatar. Finalment, el 7 d'agost es va signar un acord de pau entre el CMT i 42 dels 47 grups rebels del país. El procés es va dilatar com a conseqüència de la desconfiança entre les parts, les suspensions i els bloquejos constants de les parts. Aquest acord era el pas previ i condició per participar al Diàleg Polític Inclusiu (DPI) que ha estat impulsant el Govern juntament amb la societat civil. La signatura de l'acord de pau va desencadenar l'inici del DPI a l'agost. Alguns dels grups principals, com el FACT, van boicotejar l'acord.

Canvi climàtic i conflicte

Txad pateix diversos conflictes que s'han anat agreujant de manera inexorable en els darrers anys com a conseqüència del canvi climàtic. L'escassetat de pluges i la pressió migratòria de caràcter estacional cap al sud del país de pastors i el bestiar del Sahel txadià tradicionalment ha causat friccions amb les poblacions locals sedentàries que depenen dels mateixos recursos

8. Vegi's Jeune Afrique (2021) *Tchad : comment Mahamat Idriss Déby a pris la tête du Conseil militaire de transition*, 26 d'abril; Jeune Afrique (2021) *Tchad : ce que devient Mahamat Zen Bada, l'ancien secrétaire général du MPS*, 16 d'agost; International Crisis Group (2021) *Getting Chad's Transition on Track*, 30 de setembre.

9. Jeune Afrique (2021) *Tchad : plusieurs membres de la famille d'Hinda Déby Itno suspects dans une affaire de meurtre*, 20 de desembre.

10. International Crisis Group (2021) *Getting Chad's Transition on Track*, 30 de setembre.

i que el canvi climàtic ha agreujat. En els darrers anys l'impacte del canvi climàtic ha modificat patrons vigents durant moltes generacions, i ha provocat noves tensions, segons assenyalen diverses anàlisis.¹¹ En el transcurs de només una dècada, segons destacava Minority Rights Group el 2019, les zones seques del nord del Sàhara i del centre del Sahel del Txad, sense sortida al mar, es van estendre 150 quilòmetres al sud, reduint les àrees fèrtils d'agricultura i pasturatge. Les pluges decreixents o més erràtiques han obligat els pastors, majoritàriament mbororo (fulani, peulh), toubou o gorane, a mudar-se al sud cada cop més d'hora l'any, amb el resultat que de vegades els seus ramats arriben abans de que els agricultors locals hagin tingut temps de collir els seus cultius i espatllant el rendiment. També tendeixen a quedar-se per períodes més llargs o fins i tot de forma permanent, alterant encara més el delicat equilibri entre les diferents ètnies, estils de vida i mitjans de subsistència del Txad.

A l'oest, les aigües poc profundes del Llac Txad, que s'estén a banda i banda de les fronteres del país amb Níger, Nigèria i Camerun, s'han reduït en aproximadament un 90% des de la dècada de 1960, interrompent les rutes i els patrons de pasturatge de les comunitats ramaderes dels països al voltant del Llac. El tancament de la frontera entre el Txad i Nigèria des del 2014 a causa del conflicte armat al nord-est de Nigèria amb BH i les seves escissions que es van expandir des de llavors per la pressió militar combinada dels països fronterers per tota la regió del Llac obstaculitza el comerç tradicional i la transhumància, cosa que obliga els pastors a vendre els seus animals al Txad a un preu més baix. La situació s'ha vist agreujada per les pluges escasses i irregulars a la regió del Sahel que han causat escassetat de farratge i aigua per als ramats, i els han obligat a desplaçar-se al sud molt abans amb greus conseqüències per als animals i les persones. Aquests inclouen inseguretats alimentària generalitzada, brots de malalties i dificultats econòmiques, així com un risc més gran de conflicte amb les comunitats sedentàries.

Aquests problemes s'entrecreuen amb les tensions entre comunitats agrícoles i ramaderes a parts de les

regions de l'est, sud i del llac del Txad, mentre que la presència de 450.000 persones refugiades dels conflictes a la veïna República Centreafricana (RCA), Sudan, Líbia i Nigèria ha exercit una pressió addicional sobre els recursos limitats a les zones d'acollida.¹² L'exposició al conflicte armat i al bandolerisme també ha portat a la proliferació d'armes: alguns pastors del nord han format milícies d'autodefensa basades en l'ètnia per protegir les comunitats contra robatoris i atacs d'altres actors armats. Un altre factor que complica la situació ha estat el sorgiment d'alguns grans ramats "neopastoralistes", dirigits per pastors professionals i que segons fonts pertanyen a txadians rics i poderosos. De vegades, aquests grups han estat acusats d'ignorar les normes tradicionals i els drets de les comunitats locals a mesura que migren cap al sud. En conseqüència, hi ha hagut un increment de conflictes intercomunitaris i la proliferació de milícies d'autodefensa, que cada any es cobren centenars de víctimes, i que es podrien veure instrumentalitzats en el marc de les negociacions polítiques.

El Txad pateix diversos conflictes que s'han anat agreujant de forma inexorable en els darrers anys com a conseqüència del canvi climàtic. L'escassetat de pluges i la pressió migratòria de caràcter estacional cap al sud del país de pastors i el bestiar del Sahel txadià tradicionalment ha causat friccions amb les poblacions locals sedentàries que depenen dels mateixos recursos i que el canvi climàtic ha agreujat

Crisi i inseguretats alimentària

Txad pateix una profunda crisi econòmica que ha contribuït decisivament a agreujar els problemes de governabilitat que enfronta el país. Si bé el Txad, exportador net de petroli des del 2003, va veure duplicar-se el seu PIB per càpita entre el 1995 i el 2014, des d'aleshores ha perdut al voltant d'una quarta part del seu PIB per càpita.¹³ Això hi han contribuït una forta caiguda en els preus del petroli, el canvi climàtic i l'augment de la inseguretat i els conflictes agreujats per la inestabilitat política, cosa que l'ha portat a entrar en recessió els darrers dos anys. Tot i que el Txad havia aconseguit avenços en la reducció de la pobresa, amb una disminució de la taxa nacional de pobresa del 55% al 47% entre 2003 i 2011, el nombre de població en situació de pobresa va augmentar de 4,7 milions el 2011 a aproximadament 6,5 milions el 2019. El 2018, el 42 % de la població vivia per sota del llindar nacional de pobresa.¹⁴

Txad té una població altament dependent de l'agricultura. El 88% de la població txadiana depèn de l'agricultura

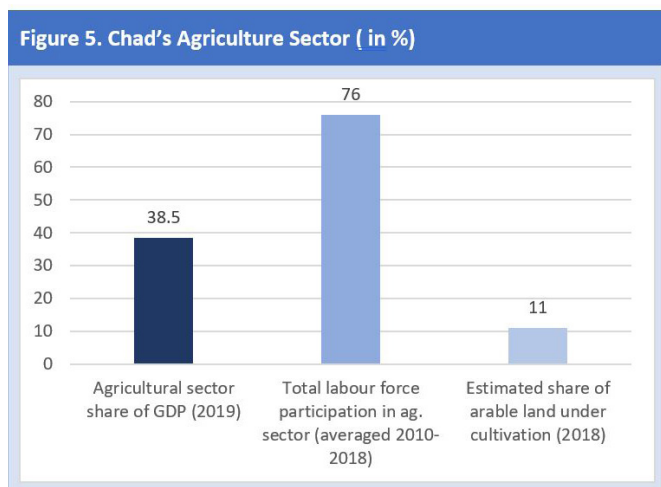
11. Jennings, Paige (2019) "Chad: As deserts spread south, pastoralists face scarcity and drought", *Minority and Indigenous Trends 2019*, Minority and Rights Group International, pàgs 74-78.

12. World Bank (2022) *The World Bank in Chad*, 13 d'abril.

13. VVAA (2022) *Six charts to understand Chad's food security crisis, Africa Can End Poverty - World Bank Blogs*, 9 de juny.

14. World Bank (2022) *The World Bank in Chad*, op.cit.

Figura 2. Sector agrícola del Txad (en %)

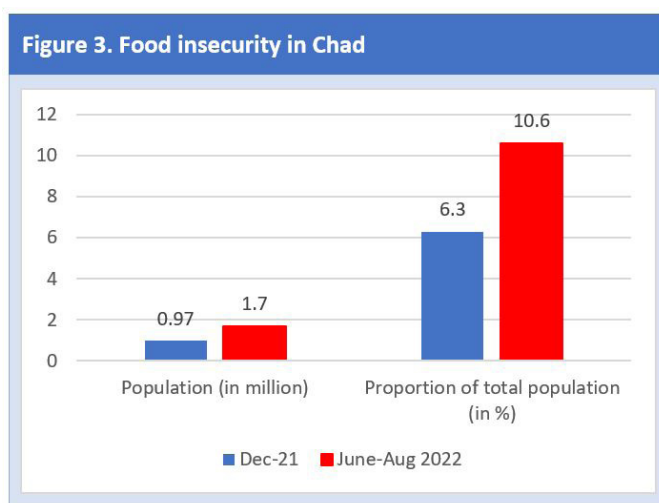
Font: WFP 2017; PRINDEX 2020; WB 2020a, 2021; ILO 2021; ITC 2021).

per al seu suport, i per això el país s'enfronta a una situació d'inseguretat alimentària que ha empitjorat greument durant l'any 2022, especialment amb l'impacte de la guerra entre Rússia i Ucraïna.¹⁵ La majoria de les llars rurals depenen del sector agrícola per al seu suport. La participació del PIB agrícola ha disminuït durant la darrera dècada, del 42% el 2010 al 38,5% el 2019. El sector empra al voltant de les tres quartes parts de la força laboral del país.

Segons els resultats del marc harmonitzat sobre la situació a l'octubre-desembre del 2021, una estimació de 970.000 txadians pateix inseguretat alimentària aguda.¹⁶ Es projecta que 1,7 milions estaran

Txad, amb un 88% de la població dependent de l'agricultura, pateix una profunda crisi econòmica que ha contribuït decisivament a agreujar els problemes de governabilitat que enfronta el país

Figura 3. Inseguretat alimentària al Txad

Font: World Bank a Blogs World Bank

en aquesta situació durant la temporada d'escassetat de juny a agost de 2022. La caiguda a la producció, els alts preus dels productes bàsics i la interrupció de les cadenes de subministrament han augmentat un estat ja crític de vulnerabilitat i necessitats de la població. Els productes alimentaris són cada vegada més escassos als mercats locals. El govern preveu un dèficit de cereals de 291.000 tones per al 2021/2022. El govern va anunciar el 8 de gener de 2022 una prohibició a l'exportació de cereals i cacauet, excepte sèsam per abordar la inseguretat alimentària i, juntament amb socis de l'ONU, va llançar un Pla de Resposta Humanitària de 510,9 milions de dòlars el 2022.¹⁷

15. VVAA (2022) Six charts to understand Chad's food security crisis, op.cit.

16. VVAA (2022) Six charts to understand Chad's food security crisis, op.cit.

17. Chad (2022) Global Humanitarian Overview, OCHA.

Conclusions

Txad, un dels països més vulnerables del món al canvi climàtic, enfronta un ampli, complex i interrelacionat ventall de reptes i elements de fragilitat i inestabilitat. Aquest clima d'inestabilitat, agreujat amb la mort del president Idriss Déby a l'abril del 2021 i el subsegüent cop d'Estat militar, va situar el país a la vora de l'abisme. Si bé ha hagut un ampli consens sobre la necessitat de promoure i participar en el diàleg nacional i de

facilitar la participació dels moviments politicomilitars i de l'oposició política i social, les perspectives no són favorables. És imprescindible que la UA recuperi el seu protagonisme de cara a promoure que la transició arribi a bon port i que la comunitat internacional pressioni les autoritats de transició perquè posin fi al clima de repressió contra l'oposició i la societat civil organitzada.

Aquesta publicació està subjecta a una llicència de Creative Commons. Es permet la reproducció total o parcial, la distribució i la comunicació pública de l'obra, sempre que no sigui amb finalitats comercials, i sempre que es reconegui l'autoria de l'obra original. No es permet la creació d'obres derivades.

El contingut d'aquesta publicació és responsabilitat exclusiva de l'Escola de Cultura de Pau i no reflecteix l'opinió de l'Ajuntament de Barcelona

ecp escola de
cultura de pau

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

Escola de Cultura de Pau
Edifici B13, Carrer de la Vila Puig
Universitat Autònoma de Barcelona
08193 Bellaterra (Espanya)
+34 93 586 88 42
pr.conflict.escolapau@uab.cat
escolapau.uab.cat

Amb el suport:

@escolapau EscolaPau escoladeculturadepau